

RECEPȚIONAT

Agencia Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2025

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2025

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

(pentru etapa 2025)

**privind implementarea proiectului din cadrul concursului
„Stimularea excelenței cercetărilor științifice pentru anii 2025-2026”**

**Proiectul Cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul
Ialoveni: între tradiție și modernitate**

(titlul proiectului)

Cifra proiectului **25.80012.0807.59SE**

Prioritatea strategică **Provocări societale**

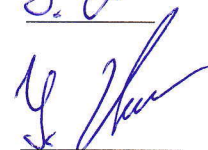
Rectorul/Directorul organizației

Ion Ursu

Președintele Consiliul științific/Senat

Ion Ursu

Conducătorul proiectului

Valentin Arapu

L.Ș.

Chișinău, 2025

CUPRINS:

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs.....	3
2. Obiectivele etapei 2025.....	3
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025.....	5
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025.....	6
5. Rezultatele obținute	8
6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice.....	12
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului 2025.....	17
8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului 2025.....	19
9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului 2025.....	19
10. Dificultăți în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane...20	
11. Recomandări, propuneri.....	20
12. Lista lucrărilor științifice, publicate în anul 2025 (Anexa 1).....	22
13. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2025 în limba română și în limba engleză (Anexa 2).....	25
14. Executarea devizului de cheltuieli din contractul de finanțare pentru anul 2025 (Anexa 3)..27	
15. Componenta echipei conform contractului de finanțare pentru anul 2025 (Anexa 4).....	28

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs

Scopul proiectului, pentru etapa 2025, constă în cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, r-nul Ialoveni în contextul corelației dintre tradiție și modernitate. Proiectul are ca prioritate cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial în perspectiva promovării vestigiilor de patrimoniu cultural local, impregnat în cadrul patrimoniului cultural național. Proiectul se încadrează în conceptul de proiect-pilot, fiind proliferat pe axa de valori culturale naționale, europene și universale. Crizele suprapuse, afectând satele, pot fi depășite și prin spargerea tiparelor existente în domeniu, inclusiv prin stimularea cercetării patrimoniului cultural local care, fiind pus în valoare, contribuie la impulsivitatea vieții socioeconomice a comunității. Bunele practici în domeniu, implementate la nivel local, constituie pilonul politicilor culturale promovate la nivel național cu condiția nealterării tradiției și a coabitării ei armonioase cu modernitatea.

2. Obiectivele etapei 2025

a) Cercetarea patrimoniului cultural material local, reprezentat în mod special prin obiecte etnografice, artizanale, colecții private și publice. Satul Puhoi dispune de un valoros patrimoniu tradițional (gospodării compuse din case, beciuri, îngrădituri, porți, fântâni, etc) care este intercalat cu numeroase construcții moderne, inspirate conceptual, stilistic și ca formă din arhitectura tradițională. Valoarea culturală a locuințelor tradiționale este amplificată prin funcțiile utilitare, precum și prin semnificațiile elementelor simbolice inerente părților componente (*camera de locuit - cămara, bucătăria - cămăruța, Casa mare, tinda și bașca*), relevante fiind, în special, elementele ei decorative, evidențiindu-se în acest sens cele din Casa mare.

b) Cercetarea patrimoniului cultural imaterial tradițional: a tradițiilor și expresiilor orale, a ritualurilor și obiceiurilor, a artefactelor și spațiilor culturale asociate cu ele. Relevante în acest sens sunt obiceiurile de nuntă, cu cele trei etape de bază: obiceiurile prenuptiale ca ansamblu de ceremonii de demarare a separării logodnicilor de la categoria de vârstă a tinerilor pentru a trece la cea a adulților; nunta propriu-zisă – ca etapă de prag și obiceiurile postnuptiale, predominante de elemente ce susțin aderarea tinerilor nunțați la categoria de vârstă a adulților.

c) Documentarea de teren a patrimoniului cultural material și imaterial local prin efectuarea unor cercetări interdisciplinare și pluridisciplinare, bazate pe etnologie și științele conexe: culturologie, antropologie culturală, sociologie, psihologie, imagologie, istorie și memorialistică.

d) Analiza specificului local privind cercetarea, salvagardarea și promovarea patrimoniului cultural material și imaterial. În lipsa unor instituții abilitate (muzeu, secție specializată în cadrul căminului cultural, asociație culturală), responsabile de salvagardarea și promovarea patrimoniului, acest rol este îndeplinit de persoane private, instituția de învățământ, grupuri de inițiativă, biserică etc. Oferirea unor consultații pentru cei implicați în acest proces.

e) Elucidarea, evaluarea și scoaterea în evidență a bunelor practici în privința cercetării și valorificării patrimoniului cultural material și imaterial local prin prisma păstrării elementelor tradiționale, neafectate de tendințele de modernizare. Totodată, evidențierea elementelor de modernitate, răspândite pe larg în localitate, întrunesc nu doar specificul local, dar sunt și inspirate din alte regiuni și zone etnografice, fiind astfel încălcată omogenitatea și originalitatea modelelor culturale implementate.

f) Valorificarea patrimoniului cultural material și imaterial local prin informarea și sensibilizarea comunității științifice, a opiniei publice, a instituțiilor culturale, a APL-ului și APC-ului privind situația constatată în comunitate, prin formularea unor concluzii și recomandări în privința salvagărdării și promovării patrimoniului cultural local, parte componentă a patrimoniului cultural național.

g) Amplificarea gradului de conștientizare a sătenilor, referitor la valoarea culturii tradiționale în general, precum și a elementelor de cultură tradițională materială și imaterială atestate în localitate, prin discuțiile întreținute cu ei și prin însăși atenția manifestată față de acest fenomen în procesul cercetării științifice.

h) Investigarea complexă și multidimensională a patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul Ialoveni, în contextul relației dintre tradiție și modernitate.

i) Documentarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural eclesiastic din satul Puhoi, prin analiza surselor istorice, etnografice și memorialistice, inclusiv în perioada regimului totalitar comunist.

î) Elaborarea unui cadru conceptual și metodologic unitar pentru cercetările de teren desfășurate în localitatea Puhoi, cu accent pe interdisciplinaritate, tehnici moderne de investigație și colaborare instituțională.

j) Promovarea rezultatelor cercetării în mediul academic național și internațional, prin comunicări științifice, conferințe, simpozioane și publicarea materialelor în mediile de popularizare.

Obiective specifice

- Documentarea mărturiilor și amintirilor comunitare, în vederea reconstituirii proceselor de păstrare a patrimoniului religios în perioada totalitară.
- Investigarea rolului personalităților locale cu notorietate în conservarea și transmiterea patrimoniului cultural.
- Analiza dinamicii identitare locale și a modului în care tradițiile sunt reinterpretate în prezent, la interferența dintre continuitate și inovație.
- Descrierea și analiza fondului construit tradițional (case tradiționale, „casa mare”, elemente arhitecturale distinctive).
- Studierea fântânilor tradiționale din satul Puhoi ca elemente de patrimoniu, din perspectivă tehnică, funcțională, socială și simbolică.
- Documentarea și evaluarea obiectelor de patrimoniu eclesiastic, atât din perspectivă istorică, cât și etnologică.
- Cercetarea practicilor rituale, a obiceiurilor și sărbătorilor locale tradiționale, în interdependență cu ciclurile calendaristice și transformările sociale.
- Documentarea colecției de textile tradiționale a Eugeniei Veveriță, cu accent pe ștergare și alte categorii de textile, ca resurse identitare și muzeistice.
- Investigarea formațiilor etno-folclorice locale și a modului în care acestea contribuie la păstrarea patrimoniului imaterial și la coeziunea comunitară.
- Promovarea patrimoniului cultural din Puhoi prin interviuri tematice, prezentări vizuale, sinteze fotografice și materiale divulgative.

- Analiza modului în care instituțiile și agenții economici locali (ex.: Vinăria Asconi) valorifică și integrează elemente de patrimoniu cultural în identitatea lor contemporană.

- Asigurarea vizibilității proiectului printr-o strategie coerentă de mediatizare: postări tematice, reportaje, narațiuni vizuale, popularizare pe rețelele de socializare.

- Prezentarea rezultatelor cercetării în cadrul unor manifestări științifice internaționale, cu participare internațională și naționale, consolidând poziția Institutului Patrimoniului Cultural la nivel academic.

- Construirea unei baze de date, fundamentate pe materialele colectate în expedițiile etnografice și pe comunicările științifice susținute.

- Contribuirea la agenda europeană de protecție a patrimoniului, prin participare la ESRARC 2025, Zilele Antropologiei Danubiene, Zilele Europene ale Patrimoniului, simpozioane și conferințe de profil.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025

- ◀ Documentarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi;

- ◀ Organizarea manifestării de lansare a proiectului prin desfășurarea seminarului metodologic la care urmau a fi aprobate chestionare specializate și planurile de activitate, elaborate de cei patru membri ai echipei;

- ◀ Analiza suportului istoriografic și a fondurilor de arhivă specializate în domeniu;

- ◀ Organizarea expedițiilor etnografice în localitatea Puhoi cu aplicarea unei metodologii complexe de cercetare în baza abordărilor interdisciplinare și pluridisciplinare;

- ◀ Documentarea fondului construit tradițional, cu accent pe casele tradiționale, amenajarea și decorul „casei mari”, tehnicile de construcție tradiționale și elementele arhitecturale;

- ◀ Identificarea personalităților locale care au contribuit la salvarea, conservarea și transmiterea patrimoniului religios;

- ◀ Investigarea practicilor festive, ritualice și calendaristice locale;

- ◀ Documentarea formelor de expresie artistică locală (formații etno-folclorice, tradiții ale comunității).

- ◀ Pregătirea unei serii de postări tematice, narațiuni, materiale vizuale, dedicate patrimoniului local;

- ◀ Participarea cu comunicări științifice la Conferința științifică internațională Patrimoniul Cultural: Cercetare, Valorificare, Promovare. Ediția a XVI-a, 25-26 septembrie, 2025;

- ◀ Organizarea și desfășurarea a trei expediții etnografice în satul Puhoi, eșalonate pe parcursul lunilor octombrie, noiembrie și decembrie;

- ◀ Prezentarea comunicărilor în cadrul mesei rotunde „Metodologii și tehnici moderne de cercetare etnografică”, Ediția a VI-a, Institutul Patrimoniului Cultural, 11 noiembrie 2025;

- ◀ Participarea cu comunicări științifice la Conferința științifică națională „Abordări psihopedagogice, lingvistico-literare, istorice și didactice în științele educației”, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Facultatea de Științe Umaniste și Pedagogice, Cahul, 18 decembrie 2024.

- ◀ Elaborarea unei baze de date cu surse din cercetările de teren, materiale vizuale și interviuri pentru utilizări ulterioare.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025

◀ A fost organizată manifestarea de lansare a proiectului prin desfășurarea seminarului metodologic la care au fost aprobate chestionarele specializate și planurile de activitate, elaborate de cei patru membri ai echipei (ARAPU, V. *Seminarul metodologic de lansare a unui proiect de cercetare în cadrul Institutului Patrimoniului Cultural*, 12 august 2025 (postat: 19.08.2025). În: Institutul Patrimoniului Cultural din Republica Moldova. Disponibil: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61558810814795> [accesat 2025-28-10]).

◀ A fost analizat suportul istoriografic privind „cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul Ialoveni: între tradiție și modernitate”.

◀ Au fost cercetate următoarele fonduri de arhivă specializate în domeniu: *Expediția folclorică, anul 1960, satele Cimișeni, Mereni, raionul Bulboaca (Expediția folclorică, 1960, Cimișeni, sat Mereni, raionul Bulboaca) / Puhoi, Ialoveni*. În: <https://folclor-dialectologie.md/?p=28672> (vizitat 19.11.2025); *Expediția folclorică, anul 1960, satele Corjova, Dubăsarii Vechi, raionul Bulboaca (Expediția folclorică, 1960, Corjova, sat Dubăsarii Vechi, raionul Bulboaca) / Puhoi, Ialoveni*. În: <https://folclor-dialectologie.md/?p=28674> (vizitat 26.11.2025); *Expediția folclorică, anul 1960, satele Țâpala, Sângera, raionul Bulboaca (Expediția folclorică, 1960, Țâpala, satele Sângera, raionul Bulboaca) / Puhoi, Ialoveni*. În: <https://folclor-dialectologie.md/?p=28668> (vizitat 26.11.2025); *Folclor înregistrat de elevi și prezentat pentru concursul „Înșiră-te, mărgărite”, organizat de gazeta „Tânărul leninist” și sectorul de folclor al Institutului de limbă și literatură (a. 1982) al Institutului de Limbă și Literatură, 1982 ani) / Puhoi, Ialoveni*. În: <https://folclor-dialectologie.md/?p=29628> (vizitat 26.11.2025).

◀ Au fost efectuate peste 40 de interviuri cu localnici, lideri comunitari, membri ai bisericii, meșteri și purtători de tradiție;

◀ Au fost realizate fotografii, înregistrări audio și video (în volum de circa 200 GB) privind patrimoniul construit, interioarele tradiționale, gospodăriile și fântânile cu elemente constructive tradiționale;

◀ Au fost stocate observații directe asupra practicilor locale, ritualurilor, obiceiurilor și activităților cotidiene;

◀ Au fost documentate și descrise în complexitate fântânile cu elemente constructive tradiționale – morfologie, funcții, simbolistică, valoare tehnică și socială;

◀ A fost documentat patrimoniul cultural eclesastic păstrat de comunitate și analizate mărturiile privind ascunderea și protejarea obiectelor religioase în perioada sovietică;

◀ A fost evaluată situația elementelor de patrimoniu construit tradițional, cu accent pe transformările recente și dinamica modernizării;

◀ Au fost colectate date privind viața comunitară, evoluția sărbătorilor, ritualurile familiale și comunitare (naștere, nuntă, înmormântare);

◀ Au fost documentate colecțiile de textile tradiționale a Eugeniei Veveriță – inventariate fotografic și interpretate etnografic;

◀ A fost realizată o analiză a rolului formațiilor artistice locale – „Mărgăritarele”, „Puhoienii”, „Moștenitorii”, „Eternitatea” – în transmiterea patrimoniului cultural;

◀ Au fost publicate materiale descriptive (postări tematice, prezentări vizuale, reportaje) despre patrimoniul cultural al comunității;

◀ Cercetătorii echipei au participat la Conferința științifică internațională Patrimoniul Cultural: Cercetare, Valorificare, Promovare. Ediția a XVI-a, 25-26 septembrie, 2025, cu comunicarea: *Preliminarii conceptuale și metodologice ale proiectului „Cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul Ialoveni: între tradiție și modernitate”* (25.80012.0807.59SE);

◀ Au fost organizate și desfășurate trei expediții etnografice în satul Puhoi, r-nul Ialoveni, eșalonate pe parcursul lunilor octombrie, noiembrie și decembrie (ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *La un început frumos de cale: Astăzi am demarat cercetările de teren în cadrul expediției etnografice în vederea executării proiectului: „Cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul Ialoveni: între tradiție și modernitate”, 1 octombrie 2025. Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 19.10.2025]; Disponibil: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61558810814795> [accesat 19.10.2025]; Idem, *Ultima lună de toamnă în Puhoi - o sinteză retrospectivă a celei de-a doua expediții etnografice în fascinantă lume a satului, cu Oameni, Locuri, Tradiții și foarte multe amintiri*, 24 noiembrie 2025. Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 25.11.2025]);*

◀ Au fost prezentate trei comunicări științifice în cadrul mesei rotunde „Metodologii și tehnici moderne de cercetare etnografică”, Ediția a VI-a, Institutul Patrimoniului Cultural, 11 noiembrie 2025 (ARAPU, V. *Fântânile din satul Puhoi, r-nul Ialoveni: observații și constatări în baza expediției etnografice desfășurate în localitate (01-18.10.2025)*; GRĂDINARU, N., OSADCI, R. *Patrimoniul textil tradițional din Puhoi (Ialoveni): ștergare și alte categorii de textile din colecția Eugeniei Veveriță*; IVANOVA, N. *Casa mare în reprezentările locuitorilor din satul Puhoi (comunicare elaborată în baza cercetărilor etnografice de teren)*;

◀ Au fost prezentate comunicări științifice la Conferința științifică națională „Abordări psihopedagogice, lingvistico-literare, istorice și didactice în științele educației”, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, Facultatea de Științe Umaniste și Pedagogice, Cahul, 17 decembrie 2024 (ARAPU, V., GRĂDINARU, N. *Patrimoniul cultural eclesiasc din satul Puhoi (r-nul Ialoveni) reflectat în surse istorice și etnografice*; IVANOVA, N. *Fenomenul „casei mari” în viziunile locuitorilor din satul Puhoi, r-nul Ialoveni*);

◀ Cercetătorii echipei au participat cu comunicări la manifestări științifice internaționale organizate peste hotare - *14th European Symposium on Religious Art Restoration & Conservation (ESRARC 2025)*. October 23 – 24, 2025, Iași, România. *In memoriam Dr. Iulian Rusu; Simpozionul științific internațional Zilele Antropologiei Danubiene*. Universitatea Internațională „Danubius” din Galați. Facultatea de Științe ale Vieții și Dezvoltare Umană. Departamentul de Psihologie și Asistență Socială, 15 noiembrie 2025; la manifestări științifice internaționale organizate în Republica Moldova: *Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”* în contextul Zilelor europene ale patrimoniului cultural, cu secțiuni organizate la Chișinău (Republica Moldova), Iași (România) și Lviv (Ucraina). Ediția a XII-a, 18-22 septembrie 2025, Chișinău, Academia de Științe a Moldovei, 19 septembrie 2025;

◀ Au fost prezentate comunicări la manifestări științifice naționale cu participare internațională: *Simpozionul Național Rolul Mănăstirii Secu în viața religioasă a Țării Moldovei*. Ediția a XIV-a, 19-20 septembrie 2025, Simpozion organizat de Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași, Muzeul de Istorie a Moldovei, Mănăstirea Secu, 2025 (comuna Vânători, județul Neamț), 2025; *Conferința anuală cu participare internațională a Muzeului Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș*. Ediția a IX-a, Baia Mare, 5-7 noiembrie 2025;

◀ A fost realizată o documentare amplă cu privire la valorificarea patrimoniului cultural din localitate de către agenții economici locali (ex. Vinăria Asconi).

5. Rezultatele obținute

Etapă de cercetare din anul 2025 reprezintă o activitate amplă de documentare în cadrul proiectului, contribuind substanțial la cunoașterea și valorificarea patrimoniului cultural al localității Puhoi. Activitățile desfășurate au permis nu doar colectarea unui volum impresionant de date, ci și formularea unor concluzii de interes major pentru etnologie, antropologie culturală și studiile patrimoniului.

Rezultatele cercetărilor de teren în cadrul expedițiilor etnografice, organizate și desfășurate în satul Puhoi, r-nul Ialoveni, sunt în corespundere cu prevederile stipulate în planul de realizare pentru anul 2025 a proiectului „Cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul Ialoveni: între tradiție și modernitate”. Totodată, toți indicatorii de cuantificare a rezultatelor au fost depășiți grație muncii depuse de către cercetătorii echipei expediționare și a conlucrării eficiente cu respondenții din comunitatea satului Puhoi. Rezultatele înregistrate se datorează mai multor factori, relevanți fiind următorii: documentarea primară privind dimensiunile și direcțiile de cercetare ale patrimoniului cultural material și imaterial din satul Puhoi; perfectarea și aplicarea punctuală a metodologiei cercetărilor de teren, coroborate cu investigațiile istoriografice și de arhivă; planificarea temeinică, detaliată și punctuală a acțiunilor pentru fiecare membru al echipei de cercetare; stabilirea relațiilor de colaborare cu autoritățile publice locale, cu instituțiile de învățământ, cu reprezentanții elitelor locale; mediatizarea în comunitate, prin intermediul rețelelor sociale, ai factorilor de decizie locali, ai reprezentanților instituțiilor de învățământ și culturale cu scopul și obiectivele nemijlocite ale expedițiilor etnografice, desfășurate în localitate; interferarea cercetărilor etnografice de teren cu abordările metodologice din domenii conexe – antropologie culturală, istorie orală, sociologie, memorialistică, psihologie, imagologie, prosopografie; ambianța prielnică creată pentru efectuarea cercetărilor de teren, datorată corelării acțiunilor echipei expediționare cu primăria satului Puhoi, cu administrația IP LT „Gheorghe Palade” Puhoi, cu direcția Casei de cultură, cu echipa managerială a vinăriei Asconi, cu alți factori de decizie locali; asigurarea transparenței cercetărilor de teren în cadrul expedițiilor etnografice prin mediatizarea acțiunilor desfășurate și a unor rezultate preliminare prin intermediul rețelelor de socializare și a paginii web a Institutului Patrimoniului Cultural.

Implementarea proiectului la etapă 2025 cuprinde 11 participări individuale și/sau în coautorat, cu comunicări la foruri științifice internaționale, naționale cu participare internațională și naționale. Echipa de cercetători a participat la conferințe, simpozioane și mese rotunde desfășurate în Republica Moldova și România. Au fost publicate trei rezumate ale comunicărilor prezentate la foruri științifice internaționale în Republica Moldova și România. Toate activitățile au fost

mediatizate documentar și popularizate pe pagina web a Institutului Patrimoniului Cultural, pe pagina de Facebook a Institutului Patrimoniului Cultural (6 publicații) și pe paginile de socializare ale membrilor echipei de cercetare (14 publicații).

Pe durata expedițiilor etnografice a fost adunat un vast material documentar, în special fotografic, înregistrări audio și video (în volum de circa 200 GB). Documentările efectuate au vizat persoane de diferite categorii de vârstă. Echipa expediționară a reușit să colecteze materiale de o valoare științifică excepțională: interviuri, narative biografice, observații directe, fotografii, surse documentare locale. Toate acestea constituie deja o bază de date digitalizate.

Au fost documentate variate obiecte de patrimoniu cultural material: case tradiționale cu anexe numite „băști” (20, dintre care trei se păstrează acoperite cu stuf), fântâni cu cumpănă și cu „cicîrîc” (35), beciuri (10), troițe (20), biserica și piesele de patrimoniu din curtea sa. Actualmente, în sat sunt păstrate câteva case tradiționale construite din chirpici, acoperite cu țiglă ceramică (uneori produsă în sat) sau cu stuf (uneori acoperit, mai târziu, cu ardezie). Am atestat și case, ce au doar careva elemente tradiționale. În secolul trecut majoritatea caselor vechi erau acoperite cu stuf, șindrilă sau țiglă ceramică. Casele tradiționale păstrate se află în custodia sătenilor Eudochia Orzu (n. 1960), Eugenia Veveriță (n. 1968), Vera Botezatu (Zavidei) (n. 1938), Alexandra Timotin (n. 1944), Tatiana Cerescu (Lazar) (n. 1969), Gheorghe Cerescu (n. 1950). Am remarcat prezența frontonului tradițional la casele vechi și relativ noi, element frecvent întâlnit în partea de sud a Zonei etnografice Centru și în Zona de Sud a Republicii Moldova, precum și în partea de sud a Basarabiei (până la Marea Neagră), actualmente parte a Ucrainei. Autoritățile locale din Puhoi, prin eforturile depuse de primărița Nadejda Carajea (n. 1995), au inițiat procesul de constituire a muzeului local în incinta Casei de cultură, muzeul fiind oficiat pe data de 28 noiembrie curent.

Documentarea fondului construit tradițional a permis identificarea unor elemente arhitecturale conservate fragmentar, precum: structuri tradiționale ale locuințelor, structura și formele de amenajare/ decorare a casei ce posedă „casa mare”, elemente sculptate și decorative, modele de construcție arhaice. În general, în ciuda existenței unui anumit număr de case vechi, „casa mare” nu s-a păstrat nicăieri în forma sa originală. Cel mai adesea, aceasta joacă rolul unei cămări. Cu toate acestea, păstrarea dispunerii tradiționale a camerelor și a unor caracteristici ale „casei mari” ne permite să facem unele generalizări. Interviurile realizate cu locuitorii au furnizat, de asemenea, multe informații despre „casa mare”, în special despre perioadele de transformare a acesteia în contextul economic și istoric.

A fost efectuată o cercetare calitativ-cantitativă, în baza unor chestionare specializate, referitoare la tradițiile festive și identitatea locală în cadrul IP LT „Gheorghe Palade” Puhoi. La această cercetare au participat 50 de elevi din clasele a X-XII. La fel, 30 de chestionare au fost distribuite și completate de persoanele de vârstă medie pentru a analiza evoluția de reprezentările despre sat și tradițiile lui. Au fost realizate interviuri privind tradițiile legate de „casa mare” și ciclul festiv local, inclusiv la persoanele care dețin un tip rar de casă tradițională acoperită cu stuf.

Interviurile au scos în evidență dinamica actuală a tradițiilor din Puhoi, modul în care sunt celebrate sărbătorile și felul în care acestea sunt adaptate contextului socio-economic contemporan. S-a observat că tinerii preiau unele tradiții prin mijloace mediate – grupuri folclorice, activități școlare, evenimente culturale – ceea ce reflectă un proces de reorganizare a memoriei locale.

Cercetătorii au documentat un șir de tradiții și obiceiuri, implicit claca: „claca mare” la facerea chirpicilor din lut, „claca” la edificarea casei și punerea podurilor, „claca” la recoltarea strugurilor, „claca” la strângerea porumbului, „claca” la recoltarea nucilor, „claca” la construcția și curățarea fântânilor.

Au fost colectate informații etnografice referitoare la obiceiurile de familie și atributica inerentă acestora, la anumite aspecte ale tradițiilor de hram, de organizare și petrecere a horei /jocului, detalii ce țin de șezătoare și clacă, relevând atât aspecte, ce se înscriu în tipologiile generale, cât și aspecte specifice localității.

De o relevanță aparte sunt materiale de teren care reflectă tradițiile de nuntă, de botez și cumetrie, de înmormântare, majoritatea fiind reflectate în consemnările memorialistice ale informatorilor, fortificate cu valoroase documente fotografice, păstrate cu grijă în arhivele de familie ale puhoienilor.

Pentru a reuși cunoașterea unor norme și stabilirea unor detalii, cu scopul de a înțelege, mai ales, aspectele de funcționalitate, precum și cele ce țin de domeniul gender și al categoriilor de vârstă, au fost cercetate mai multe tipuri de textile, în special a ștergarelor, deoarece modul de utilizare al acestora servește deseori ca marker în ariile tradiționale menționate. Au fost documentate fotografic articole textile diverse, cum ar fi: ștergare tradiționale, piese de acoperământ de cap care au și care nu au formă de ștergar, fețe de masă, covoare, lăicere, păretare, țoluri etc., atestate în cadrul colecției de la vinăria „Asconi”, situată la Puhoi, în colecții, adunate din moștenirea familiei, la care s-au adăugat și alte exemplare, precum și ca obiecte separate. Au fost cercetate prin documentare fotografică lăzi tradiționale și alte obiecte autentice de depozitare a textilelor, precum și aspecte de funcționalitate curentă a textilelor și a mobilierului.

Am atestat în unele gospodării prezența ștergarelor tradiționale, a fețelor de masă și a țesăturilor de tip păretar, lăicer, țol, precum și a lăzilor. Remarcăm colecția bogată de ștergare tradiționale autentice și de ustensile de țesut, păstrată în casa părintească (de tip tradițional) a Eugeniei Veveriță, obiecte pe care au fost documentate prin fotografiere. Colecția de textile a Larisei Vizitiu, cuprinde o varietate impresionantă de obiecte croșetate, pe care le-a confecționat personal și pentru care a fost apreciată la multe expoziții și festivaluri de tradiții. Menționăm faptul că obiectele sunt realizate, cu prevalare, în tehnici tradiționale de croșetare, conținând diverse ornamente și simboluri tradiționale. Cercetarea colecției Eugeniei Veveriță a permis identificarea unor tipologii valoroase de ștergare și textile tradiționale. Analiza tehnicilor de țesut și funcționalității culturale a demonstrat că această colecție reprezintă un nucleu muzeistic sau expozițional pentru comunitate și poate constitui baza unei viitoare licrări tematice.

În ziua de 11 noiembrie 2025, Secția Cultura tradițională românească din cadrul Institutului Patrimoniului Cultural a organizat Masa rotundă *Metodologii și tehnici moderne de cercetare etnografică*. Genericul celei de-a VI ediții - *Abordări interdisciplinare în cadrul cercetărilor de teren efectuate de către Secția Cultura tradițională românească în anul 2025: provocări, investigații și experiențe valorificate*. În premieră pentru formatul unei astfel de manifestări științifice, a participat un respondent din localitatea în care este desfășurată expediția etnografică în persoana dnei Eugenia Veveriță, în custodia căreia se află o casă tradițională cu valoroase vestigii etnografice, păstrate cu grijă de către domnia sa, care a prezentat informații relevante despre valoarea istorică și culturală a patrimoniului păstrat de familia sa.

Au fost documentate colecțiile de imagini fotografice, păstrate în arhivele de familie ale respondenților locali. Fotografiile de epocă oglindesc croiul specific rochiilor, purtate de femeile din sat în perioada interbelică și postbelică, care repetă în mare măsură croiul cămășii tradiționale și, astfel, apare ipoteza că una dintre variantele cămășii tradiționale femeiești din sat a fost cămașa cu platcă. Am fost investigat acoperământul de cap bărbătesc, aplicând metoda interviului și a observației, precum și prin cercetarea fotografiilor.

Un element indispensabil al peisajului cultural local îl reprezintă fântânile, unele dintre ele fiind cu cumpănă. Fântânile din satul Puhoi au fost construite cu anumite trăsături specifice locului, fiind zidite în special din *cotileții* ciopliți și șlefuiți pentru a asigura forma circulară a interiorului fântânii. În sat și zonele limitrofe se păstrează câteva fântâni cu cumpănă. Totodată, a fost documentată o fântână în formă de ulcior, instalată în ultimii ani, dar această formă este improprie spațiului basarabean și românesc în ansamblu. În sat nu sunt atestați meșteri fântânari, meseria respectivă fiind îndeplinită de ocazie de unii săteni la curățatul fântânilor, tradiție care se desfășoară de Rusalii. Starea generală a fântânilor în sat este influențată de procesul de modernizare prin construcția și funcționarea unui sistem de apeduct modern. Respectiv, rolul fântânilor decade, iar în majoritatea din ele apa nu este potabilă, fiind folosită pentru adăpatul animalelor. Structura fântânilor din Puhoi cuprinde următoarele elemente: talpa fântânii, zidurile sau pereții, colacul cu cicîrîc, la fântânile vechi pot fi întâlnite uluce pentru adăpatul animalelor. Fântâni cu cumpănă s-au păstrat, sau cumpăna este păstrată ca decor lângă fântâna cu cicîrîc. Fântânile nu mai sunt construite în mod tradițional, dar unele tradiții se mai păstrează la curățarea fântânilor, inclusiv prin organizarea mesei și oferirea pomenilor pentru bărbații care prestează munca respectivă.

În privința patrimoniului cultural eclesiastic, în anul 1802 este menționată biserica din Puhoi, cu hramul Sfântul Nicolae care este o biserică „din lemn, slabă; cu cărți puține; veșminte sunt; sfintele vase sunt din staniu”. În anul 1817 pe locul bisericii vechi a fost edificată una nouă din lemn, cu același hram. În anul 1883 a fost finisată biserica din piatră „cu străduința parohului Vladimir Olaru” și a locuitorilor satului Puhoi. O direcție centrală a cercetării a constituit-o documentarea memoriei comunitare privind păstrarea patrimoniului cultural eclesiastic în perioada regimului totalitar comunist. Cercetările de teren în cadrul expediției etnografice, converg în favoarea faptului că deși autoritățile sovietice au închis biserica din localitate (1962), enoriașii au reușit să păstreze aproape intact patrimoniul cultural eclesiastic local, implicit biserica, obiectele de cult și troițele. Autoritățile sovietice au încercat să demoleze crucea de pe biserică, sătenii mobilizându-se, s-au adunat în curtea locașului, curmând acțiunilor activiștilor de partid. Multe din troițele pe care sovieticii intenționau să le distrugă, sătenii le-a ascuns în gospodării sau le-au dus în ascunzișul pădurii, locul respectiv numindu-se până astăzi „La Cruce”. O altă troiță „mare din piatră făcută”, din ograda bisericii a fost dusă la o margine de pădure, pe Valea Merenilor, iar intrarea în acel loc în pădure a fost numită de localnici „La poarta raiului”. Când a fost redeschisă biserica (1988), troița a fost readusă în curtea bisericii. Numeroase mărturii au arătat nu doar forme de rezistență culturală, ci și implicarea unor personalități locale în protejarea obiectelor de cult, care au fost ascunse, mutate sau păstrate în gospodării private. Aceste date reprezintă un aport fundamental la istoria socială a localității Puhoi, dezvăluind mecanisme comunitare de solidaritate într-un context represiv.

Printre locuitori există persoane active, care simt nevoia de a evalua și promova cultura și istoria locală. Cu toate acestea, mulți locuitori nu conștientizează importanța conservării patrimoniului și

acționează după principiul „frumos înseamnă nou”, reconstruind casele și fântânile după un model standard.

O parte impresionantă a pieselor etnografice ale patrimoniului cultural local sunt păstrate la vinăria Asconi. Documentările de teren la această vinărie și interviurile realizate cu patronul companiei Anatol Sîrbu și fiica sa Mihaela Sîrbu, au scos în evidență un șir de aspecte relevante ale valorificării și conservării vestigiilor etnografice, adunate pe durata mai multor ani atât în satul Puhoi, cât și în alte localități din regiune. Vinăria dispune de o bogată și variată colecție de textile tradiționale, de unelte tradiționale de muncă, de o gamă largă de ustensile și recipiente tradiționale pentru recoltarea strugurilor, fermentarea vinului și păstrarea lui în butoaie de lemn. Toate aceste valoroase obiecte de patrimoniul cultural material tradițional sunt păstrate, iar unele, cum ar fi piesele textile tradiționale, conservate în pungi speciale pentru a le asigura regimul termic și a le feri de intemperii. Astfel, rolul vinăriei Asconi în păstrarea și conservarea valorosului patrimoniu etnografic local este unul meritoriu și de perspectivă în ceea ce privește valorificarea și promovarea acestui patrimoniu.

În linii generale, caracteristicile de bază ale fenomenelor de cultură tradițională din localitatea Puhoi se înscriu în tipologiile atestate în zona etnografică de Centru, inserând, concomitent, elemente specifice, care țin atât de nivelul subzonal (subzona de sud a Zonei etnografice Centru), cât și local.

În același timp, constatările au evidențiat un proces accelerat de modernizare, care afectează continuitatea stilistică, relevând necesitatea unor politici culturale locale de protecție și reabilitare.

Inovațiile în domeniul patrimoniului cultural local sunt inspirate de noile tehnici în construcție, de influențele din afară, promovate în special de puhoienii care au muncit sau continuă să muncească peste hotare. Aceste influențe occidentale sau orientale din afară, modifică peisajul cultural local, totodată, tradițiile reușind să dăinuie grație unui număr însemnat de localnici care le înțeleg valoarea lor culturală și identitară.

Rezultatele cercetării au fost promovate intens atât în mediul academic, cât și în spațiul public. În mediile de popularizare au fost realizate numeroase postări tematice, reportaje și sinteze foto, care au contribuit la creșterea vizibilității proiectului și la informarea comunității locale. Prezentările la conferințe științifice au permis integrarea rezultatelor în circuitul academic internațional, generând discuții, feedback și noi direcții de optimizare metodologică.

- 6. Diseminarea rezultatelor** obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu) și în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor)

Lista participărilor la evenimente științifice naționale/ internaționale în anul 2025

6.1. Manifestări științifice internaționale (peste hotare)

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *14th European Symposium on Religious Art Restoration & Conservation (ESRARC 2025)*, October 23-24, 2025. Iași, România. *In memoriam Dr. Iulian Rusu.*

Comunicarea: *Actions to protect and preserve ecclesiastical cultural heritage by parishioners in the village of Puhoi (Ialoveni district) during the totalitarian communist regime in the Moldavian SSR (local testimonies and memoirs).*

Disponibil: <https://www.ejst.tuiasi.ro/esrarc2025/index.html> [accesat 2025-28-10].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Simpozionul științific internațional Zilele Antropologiei Danubiene*. Universitatea Internațională „Danubius” din Galați. Facultatea de Facultatea de Științe ale Vieții și Dezvoltare Umană. Departamentul de Psihologie și Asistență Socială, 15 noiembrie 2025.

Comunicarea: *Între tradiție și inovație: observații și constatări în baza expediției etnografice desfășurate în satul Puhoi, raionul Ialoveni (01-18.10.2025) / Between Tradition and Innovation: Observations and Findings Based on the Ethnographic Expedition Conducted in Puhoi Village, Ialoveni District (October 1–18, 2025).*

6.2. Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine” în contextul Zilelor europene ale patrimoniului cultural, cu secțiuni organizate la Chișinău (Republica Moldova), Iași (România) și Lviv (Ucraina). Ediția a XII-a, 18-22 septembrie 2025, Chișinău, Academia de Științe a Moldovei, 19 septembrie 2025.*

Comunicarea: *Cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul Ialoveni, în contextul contribuției aduse de personalitățile cu notorietate din comunitate / Research on the Tangible and Intangible Cultural Heritage of Puhoi, Ialoveni District, in the Context of the Contributions Made by Notable Personalities from the Community.*

Disponibil: https://asm.md/sites/default/files/2025-09/program%20integral%202025_18-22%20septembrie.pdf [accesat 2025-28-10].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare*: Conferință științifică internațională. Ediția a XVII-a, dedicată Zilelor Europene ale Patrimoniului. Institutul Patrimoniului Cultural. Chișinău, 25-26 septembrie 2025.

Comunicarea: *Preliminarii conceptuale și metodologice ale proiectului „Cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul Ialoveni: între tradiție și modernitate” (25.80012.0807.59SE)/ Conceptual and methodological framework of the Project „Research on the tangible and in tangible cultural heritage of Puhoi village, Ialoveni district: between tradition and modernity” (25.80012.0807.59SE).*

6.3. Manifestări științifice cu participare internațională

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Simpozionul Național Rolul Mănăstirii Secu în viața religioasă a Țării Moldovei*. Ediția a XIV-a, 19-20 septembrie 2025, Simpozion organizat de Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași, Muzeul de Istorie a Moldovei, Mănăstirea Secu, 2025 (comuna Vânători, județul Neamț), 2025.

Comunicarea: *Repere ale patrimoniul cultural eclesastic în satul Puhoi, județul istoric Lăpușna, actualmente raionul Ialoveni, Republica Moldova: aspecte istorice și etnoculturale.*

Disponibil: <https://palatulculturii.ro/eveniment/simpozionul-national-rolul-manastirii-secu-in-viata-religioasa-a-tarii-moldovei-editia-a-xiv-a/> [accesat 2025-15-11].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Conferința anuală cu participare internațională a Muzeului Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș*. Ediția a IX-a, Baia Mare, 5-7 noiembrie 2025.

Comunicarea: *Primele rezultate ale expediției etnografice (01-18.10.2025) în satul Puhoi (r-nul Ialoveni) în contextul cercetării și valorificării patrimoniului cultural material și imaterial din localitate*.

6.4. Manifestări științifice naționale

ARAPU, V. *Masa rotundă: Metodologii și tehnici moderne de cercetare etnografică, Ediția a VI-a, cu genericul „Abordări interdisciplinare în cadrul cercetărilor de teren: provocări, investigații și experiențe valorificate”*, Institutul Patrimoniului Cultural, Chișinău, 11 noiembrie 2025.

Comunicarea: *Fântânile din satul Puhoi, r-nul Ialoveni: observații și constatări în baza expediției etnografice desfășurate în localitate (01-18.10.2025)*.

ARAPU, V., GRĂDINARU, N. *Conferința științifică națională „Abordări psiho-pedagogice, lingvistico-literare, istorice și didactice în științele educației”*, Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” din Cahul, Facultatea de Științe Umaniste și Pedagogice, 17 decembrie 2025.

Comunicarea: *Patrimoniul cultural eclesiastic din satul Puhoi (r-nul Ialoveni) reflectat în surse istorice și etnografice*.

GRĂDINARU, N., OSADCI, R. *Masa rotundă: Metodologii și tehnici moderne de cercetare etnografică, Ediția a VI-a, cu genericul „Abordări interdisciplinare în cadrul cercetărilor de teren: provocări, investigații și experiențe valorificate”*, Institutul Patrimoniului Cultural, Chișinău, 11 noiembrie 2025.

Comunicarea: *Patrimoniul textil tradițional din Puhoi (Ialoveni): ștergere și alte categorii de textile din colecția Eugeniei Veveriță*.

IVANOVA, N. *Masa rotundă: Metodologii și tehnici moderne de cercetare etnografică, Ediția a VI-a, cu genericul „Abordări interdisciplinare în cadrul cercetărilor de teren: provocări, investigații și experiențe valorificate”*, Institutul Patrimoniului Cultural, Chișinău, 11 noiembrie 2025.

Comunicarea: *Casa mare în reprezentările locuitorilor din satul Puhoi (comunicare elaborată în baza cercetărilor etnografice de teren)*.

IVANOVA, N. *Conferința științifică națională „Abordări psiho-pedagogice, lingvistico-literare, istorice și didactice în științele educației”*, Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” din Cahul, Facultatea de Științe Umaniste și Pedagogice, 17 decembrie 2025.

Comunicarea: *Fenomenul casei mari în viziunile locuitorilor din satul Puhoi, r-nul Ialoveni*.

6.5. Lista publicațiilor de popularizare a științei (reviste, ziare, portal-uri online)

ARAPU, V. *Seminarul metodologic de lansare a unui proiect de cercetare în cadrul Institutului Patrimoniului Cultural*, 12 august 2025 (postat: 19.08.2025). În: Institutul Patrimoniului Cultural din Republica Moldova.

Disponibil: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61558810814795> [accesat 2025-28-10].

ARAPU, V. La un început frumos de cale: Astăzi am demarat cercetările de teren în cadrul expediției etnografice în vederea executării proiectului: „Cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul Ialoveni: între tradiție și modernitate” (25.80012.0807.59SE), 1 octombrie 2025. În: Institutul Patrimoniului Cultural din Republica Moldova.

Disponibil: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61558810814795> [accesat 2025-17-11].

ARAPU, V. O colaborare moldo-germană în cadrul expediției etnografice din satul Puhoi, raionul Ialoveni, 18 octombrie 2025. În: Institutul Patrimoniului Cultural din Republica Moldova.

Disponibil: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61558810814795> [accesat 2025-17-11].

ARAPU, V. Masa rotundă 2025: Perspective interdisciplinare și povești inedite din cercetarea etnografică a Secției Cultura tradițională românească, 12 noiembrie 2025. În: Institutul Patrimoniului Cultural.

Disponibil: <https://ich.md/?p=8781> [accesat 2025-17-11].

GRĂDINARU, N. Institutul Patrimoniului Cultural își afirmă excelența prin lansarea a cinci proiecte de cercetare în cadrul Programului Național „Stimularea excelenței cercetărilor științifice 2025–2026”, 10 septembrie 2025. În: Institutul Patrimoniului Cultural.

Disponibil: <https://ich.md/?p=8608> [accesat 2025-28-10].

GRĂDINARU, N. Institutul Patrimoniului Cultural anunță lansarea a cinci proiecte câștigătoare în cadrul Programului Național „Stimularea excelenței cercetărilor științifice 2025–2026”, 2 septembrie 2025. În: Institutul Patrimoniului Cultural din Republica Moldova.

Disponibil: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61558810814795> [accesat 2025-28-10].

6.6. Popularizarea și mediatizarea proiectului pe rețelele de socializare (FB)

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *La un început frumos de cale: Astăzi am demarat cercetările de teren în cadrul expediției etnografice în vederea executării proiectului: „Cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul Ialoveni: între tradiție și modernitate”*, 1 octombrie 2025.

Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 19.10.2025].

Disponibil: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61558810814795> [accesat 19.10.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *O drumeție de toamnă prin satul Puhoi*, 7 octombrie 2025.

Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 19.10.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *O zi de toamnă la Puhoi: cu Oameni și amintirile lor despre locuri și fapte în trecutul îndepărtat și mai puțin îndepărtat...*, 10 octombrie 2015.

Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 19.10.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *O casă tradițională din inima satului Puhoi: păstrată cu mult suflet și dragoste de dna Eugenia Veveriță*, 13 octombrie 2025.

Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 19.10.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *O ușă de veghe...*, 14 octombrie 2025.

Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 19.10.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *O colaborare moldo-germană în cadrul expediției etnografice din satul Puhoi, raionul Ialoveni*, 18 octombrie 2025.
Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 19.10.2025].

Disponibil: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61558810814795> [accesat 19.10.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *O sinteză fotografică a primei expediției etnografice desfășurate la Puhoi cu oameni și valori culturale create și păstrate de ei*, 20 octombrie 2025.
Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 23.10.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Astăzi este o zi specială în satul Puhoi - Ziua Satului, marcată cu concursul nemijlocit al colectivelor etno-folclorice "Mărgăritarele", "Puhoienii", "Moștenitorii", "Eternitate", și multă voie bună*, 26 octombrie 2025.
Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 23.11.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *O zi expediționară împlinită la Puhoi: cu noi informații culese de la dna Eugenia Veveriță; cu confesiuni și consemnări memorialistice relevate de dna Domnica Cerescu și dl Vasile Soltan*, 7 noiembrie 2025.
Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 23.11.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Toamna se numără bobocii, inclusiv pe dimensiunea cercetării la IPC unde am prezentat rezultatele investigațiilor de teren pe parcursul anului curent în cadrul unei mese rotunde la care au participat cercetători din ambele state românești*, 11 noiembrie 2025.
Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 23.11.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Interviu cu dna Mihaela Sîrbu: o imagine altfel a Vinăriei Asconi din satul Puhoi - o vinărie care păstrează și valorifică vestigii valoroase ale patrimoniului cultural local, interferat cu unele piese de patrimoniu etnografic, inspirate din satul Sălcuța, r-nul Căușeni*, 12 noiembrie 2025.
Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 23.11.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Comori sub cerul liber, colorate cu multe amintiri din viața de odinioară de către doi distinși domni ai satului Puhoi: Nicolae Baltaga și Gheorghe Cerescu*, 17 noiembrie 2025.
Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 23.11.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Ultima lună de toamnă în Puhoi - o sinteză retrospectivă a celei de-a doua expediții etnografice în fascinanta lume a satului, cu Oameni, Locuri, Tradiții și foarte multe amintiri*, 24 noiembrie 2025.
Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 25.11.2025].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Un eveniment cu semnificație dublă la Puhoi: e ziua simbolică de naștere a Muzeului Local și de Reinaugurare a Bibliotecii Publice cu mobilier nou*, 28 noiembrie 2025.
Disponibil: <https://www.facebook.com/valentin.arapu> [accesat 29.11.2025].

Lista publicațiilor din anul 2025 în care se reflectă doar rezultatele obținute în proiect, perfectată conform cerințelor față de lista publicațiilor (a se vedea Anexa 2)

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

Implementarea acțiunilor prevăzute pentru etapa anului 2025 a generat un impact semnificativ atât la nivel științific, cât și instituțional și societal. Prin valorificarea rezultatelor obținute, proiectul a contribuit la consolidarea capacităților de cercetare, la dezvoltarea cadrului conceptual privind patrimoniul cultural și la promovarea unei culturi a colaborării între specialiști, instituții și comunități.

Impactul științific:

Impactul rezultatelor științifice obținute este unul polivalent, cuprinzând aspecte de ordin științific, etnocultural, socioeconomic și didactic. Activitățile științifice realizate sunt relevante pentru cercetarea, valorificarea, conservarea și promovarea patrimoniului cultural local, parte componentă a patrimoniului cultural național, contribuind totodată la fundamentarea istoriei satului Puhoi.

Proiectul a oferit un cadru metodologic inovator pentru cercetarea și interpretarea patrimoniului cultural, facilitând abordări interdisciplinare și dezvoltarea unor direcții noi de investigație.

Rezultatele obținute au consolidat baza teoretică necesară pentru elaborarea unor politici culturale fundamentate pe cercetare.

Publicațiile și prezentările în foruri academice au contribuit la vizibilitatea națională și internațională a echipei de cercetare și la integrarea Institutului Patrimoniului Cultural în circuitul științific european. Rezultatele cercetărilor au fost diseminate în carul manifestărilor științifice organizate la Chișinău, Cahul, Iași, Baia Mare, Galați.

Cercetătorii echipei expediționare au colaborat cu comunitatea IP LT „Gheorghe Palade” Puhoi, contribuind la organizarea, desfășurarea și jurizarea Concursului Național „Gheorghe Palade – Om al Cetății”. Astfel, în Regulamentul concursului, destinat elevilor claselor a IX-XII și studenților de la anulul I-II, la p. 4 „Obiectivele concursului”, a fost inclusă prevederea privind „dezvoltarea competențelor de analiză, interpretare și argumentare prin cercetarea patrimoniului material și imaterial (personalități, monumente, biserici... din localitatea natală a participanților)”.

Impactul instituțional:

Îmbunătățirea colaborării între subdiviziunile Institutului Patrimoniului Cultural, precum și între instituțiile de cultură de nivel local, raional și național, a condus la creșterea calității actului de documentare, conservare și promovare a patrimoniului.

Au fost create premisele unui dialog coerent între instituțiile publice, cercetători și practicieni, reducând riscul disfuncționalităților în aplicarea strategiilor culturale sau apariția interpretărilor eronate ale tradițiilor.

Proiectul a contribuit la dezvoltarea competențelor profesionale ale colaboratorilor prin implicarea acestora în activități de cercetare, analiză, publicare și prezentare în cadrul evenimentelor științifice.

Cercetătorii echipei expediționare au discutat cu persoanele responsabile de organizarea unor activități culturale, oferind consultații în ceea ce privește descifrarea unor arhetipuri, ce stau la baza unor obiceiuri sau ornamente. Au fost nuanțate unele erori admise frecvent la confecționarea vestimentației pentru ansamblurile etnofolclorice, precum și la înscenarea unor secvențe cu subiect tradițional sau la organizarea unor evenimente de inspirație tradițională. A fost explicată esența etnografică și locul anumitor detalii de port tradițional, de obiceiuri de peste an, atestate în localitate și cum pot fi valorificate acestea în contextul activității lor.

De o importanță majoră este informarea, sensibilizarea și mobilizarea comunității locale în direcția adunării și păstrării într-un spațiu amenajat și securizat a obiectelor de patrimoniu cultural pentru a fi salvardate, valorificate și promovate la nivel local și național. Astfel, la 28 noiembrie 2025 în incinta Casei de Cultură din Puhoi a fost instituit Muzeul local, primele exponate fiind donate de săteni și urmând o campanie de colectare de noi donații alcătuite din piese etnografice și istorice.

Pe dimensiunea formării profesionale este importantă informarea factorilor de decizie locali privind necesitatea familiarizării și instruirii personalului angajat în domeniul culturii și educației cu rigorile înaintate față de păstrarea autenticității și originalității patrimoniului cultural material și imaterial pentru a nu fi alterat atât de tendințele de modernizare cât și de influențele externe cu pronunțate valențe comerciale.

Impact societal și cultural:

Prin acțiunile de diseminare a rezultatelor, comunitățile locale au beneficiat de informații corecte, validate științific, privind tradițiile, simbolurile și practicile culturale, ceea ce contribuie la prevenirea derapajelor interpretative și a promovării kitschului cultural.

Proiectul a susținut promovarea identității culturale prin oferirea unor repere solide pentru programele culturale din mediul rural și urban.

Rezultatele au facilitat o mai bună înțelegere a valorilor patrimoniului cultural în rândul publicului larg, consolidând respectul față de diversitatea culturală și rolul patrimoniului în coeziunea socială.

Participarea cercetătorilor echipei expediționare cu comunicări științifice la foruri științifice naționale și internaționale prin mediatizarea informațiilor relevante cercetări, rezultate în urma campaniilor de teren în baza aplicării metodologiei anchetei de lungă durată, contribuie la valorificarea patrimoniului cultural material și imaterial local cu extensiile sale regionale, naționale și europene, grație implicării în acest proces a puhoienilor aflați în diasporă, cum ar fi de exemplu cazul Tatianeii Nogailîc, descendentă din satul Puhoi și rezidentă în Italia.

Cercetările de teren în cadrul expedițiilor etnografice au impact asupra politicilor de patrimoniu a autorității publice locale, prioritare fiind cercetarea, valorificarea și promovarea patrimoniului cultural material și imaterial local, inclusiv, protejarea obiectelor de patrimoniu cultural prin menținerea funcționalității mecanismelor și structurilor locale aflate sub auspiciile primăriei, a instituțiilor culturale și de învățământ, a parteneriatelor dintre sectorul public și cel privat.

Expedițiile etnografice desfășurate în satul Puhoi au contribuit la accentuarea rolului cultural și socioeconomic, exercitat pe filiera turistică de către vinăria Asconi, întreprindere care a reușit să adune în depozitele sale piese valoroase de patrimoniu cultural, păstrându-le și conservându-le pentru a fi valorificate pe parcurs.

Impact asupra politicilor culturale:

Datele generate în cadrul cercetărilor servesc ca suport pentru fundamentarea Programului de implementare a Strategiei Naționale pentru Cultură și Patrimoniu 2025–2035.

Cercetările de teren în cadrul expedițiilor etnografice au impact asupra politicilor de patrimoniu a autorității publice locale, prioritare fiind cercetarea, valorificarea și promovarea patrimoniului cultural material și imaterial local, inclusiv, protejarea obiectelor de patrimoniu cultural prin menținerea funcționalității mecanismelor și structurilor locale aflate sub auspiciile primăriei, a instituțiilor culturale și de învățământ, a parteneriatelor dintre sectorul public și cel privat.

Mediatizarea cercetărilor etnografice efectuate în satul Puhoi a creat o stare de spirit favorabilă comunicării, schimbului de informații și colaborării cu cercetătorii Institutului Patrimoniului Cultural. Locuitorii satului, precauți inițial la cercetările demarate, treptat s-au arătat dispuși să-și împărtășească amintirile și experiența de viață, deschizându-și la propriu porțile din gospodărie și ușile locuințelor pentru exploratorii patrimoniului cultural. Ambianța prielnică cercetărilor de teren se datorează unei ample campanii de informare, desfășurate în colaborare cu APL, cu instituțiile de învățământ și culturale din localitate.

8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului

Pe durata cercetărilor de teren, în cadrul expedițiilor etnografice, am stabilit relații de colaborare cu Administrația Publică Locală a satului Puhoi în persoana primăreței Nadejda Carajea, a viceprimarului Veaceslav Îndoiu, a directorului interimar al Casei de cultură Vasile Catărev. Autoritățile locale ne-au oferit datele de contact ale potențialilor respondenți, cu care ulterior am realizat documentări temeinice și detaliate privind patrimoniul cultural local. La fel de benefică și rezultativă în plan științific a fost colaborarea cu profesorii de la IP LT „Gheorghe Palade” Puhoi: directoarea Tatiana Soltan, profesorii Maria Soltan, Ioan Goreanu, Veronica Șarpe, Nicolae Baltaga. În cadrul liceului echipa de cercetători a efectuat și cercetări sociologice, fiind vizati atât elevii din clasele mari, cât și profesorii.

Cercetările noastre i-au vizat și pe reprezentanții mediului de afaceri local, implicit antreprenorii - Alexandru și Zinaida Palade, proprietarii vinăriei Asconi - Anatol și Mihaela Sîrbu, ultimii reușind să adune în custodia complexului gestionat, o cantitate impresionantă de obiecte de patrimoniu cultural etnografic și istoric.

Colaborarea noastră a fost realizată și pe dimensiunea patrimoniului cultural eclesiasitic, fiind relevante în acest sens informațiile adunate cu concursul nemijlocit al parohului Bisericii „Sfântul Nicolae” Alexei Sîrbu și preotul Ioan Goreanu, rezident în satul Puhoi.

Prodigioasă pentru cercetările de teren a fost colaborarea cu bibliotecarele Ana Catîrău și Diana Cotorobai, prima fiind custodele Bibliotecii Publice din Puhoi, iar cea de a doua a Bibliotecii IP LT „Gheorghe Palade” Puhoi. Ambele bibliotecare sunt bine documentate în privința potențialilor respondenți și a obiectelor de patrimoniu cultural cu potențial științific.

A fost inițiată și desfășurată colaborarea cu Universitatea de Stat „B. P. Hasdeu” din Cahul, instituție parteneră a IP LT „Gheorghe Palade” Puhoi (gazda evenimentului) pe filiera organizării și desfășurării Concursului Național „Gheorghe Palade – Om al Cetății”. În Regulamentul concursului, la p. 4 „Obiectivele concursului”, am nuanțat „dezvoltarea competențelor de analiză, interpretare și argumentare prin cercetarea patrimoniului material și imaterial (personalități, monumente, biserici... din localitatea natală a participanților)”, respectiv din comitetul de jurizare au făcut parte cercetătorii echipei expediționare.

9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului

Colaborarea la nivel internațional a fost realizată prin mai multe modalități și acțiuni de cercetare. Prin efectuarea unor documentări de teren împreună cu cercetătoarea Katharina Kleynmans, de la Universitatea Osnabrück din Germania care s-a alăturat echipei expediționare în cadrul cercetărilor

etnografice în satul Puhoi (*O colaborare moldo-germană în cadrul expediției etnografice din satul Puhoi, raionul Ialoveni, 18 octombrie 2025*. În: Institutul Patrimoniului Cultural din Republica Moldova. Disponibil: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61558810814795> [accesat 2025-17-11]). Colaborarea moldo-germană a oferit cadrul ideal pentru aplicarea unei metodologii interdisciplinare, reunind tehnici etnografice, antropologice și istorice. Colaborarea internațională a permis schimbul de bune practici, uniformizarea fișelor de teren, stocarea datelor și aplicarea unei abordări integrate asupra comunității.

O altă dimensiune a colaborării la nivel internațional a cuprins forurile științifice organizate în România în cadrul cărora cercetătorii din echipa expediționară au prezentat comunicări, au participat la dezbateri, punând astfel în circuitul științific materiale etnografice inedite, culese cu grijă în satul Puhoi. În acest context, am participat la forumurile științifice internaționale și naționale cu participare internațională, organizate de Universitatea Internațională „Danubius” din Galați, Facultatea de Facultatea de Științe ale Vieții și Dezvoltare Umană. Departamentul de Psihologie și Asistență Socială (15 noiembrie 2025); Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași (23-24 octombrie); Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași, Muzeul de Istorie a Moldovei, Mănăstirea Secu, 2025 (19-20 septembrie 2025); Muzeului Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș, Baia Mare (5-7 noiembrie 2025).

Participarea la forurile științifice de peste hotare a inclus multiple acțiuni de colaborare și coordonare cu specialiștii din centrele universitare și de cercetare, din muzee și alte instituții culturale din România. În acest context îi menționăm pe următorii cercetători: dr. Natalia Lazar, dr. Delia Suiogan – Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Facultatea de Litere; dr. Monica Mare, Cătălina Bușecan – Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș; dr. Iulian Mitran – Universitatea Internațională „Danubius” din Galați, Facultatea de Facultatea de Științe ale Vieții și Dezvoltare Umană. Departamentul de Psihologie și Asistență Socială; dr. Cosmin Niță, Costică Asăvoaiei – Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași, Muzeul de Istorie a Moldovei; dr. Elena Ardeleanu – Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași (ESRARC 2025).

Membrii echipei de cercetare – dr. Valentin Arapu, dr. Natalia Grădinaru, Raisa Osadci – au făcut parte din Comitetul științific al Conferinței anuale cu participare internațională a Muzeului Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș (Ediția a IX-a, Baia Mare, 5-7 noiembrie 2025), prezentând și punând în circuitul științific primele rezultate ale expediției etnografice (01-18.10.2025) în satul Puhoi (r-nul Ialoveni) în contextul cercetării și valorificării patrimoniului cultural material și imaterial din localitate.

10. Dificultățile în realizarea proiectului de natură financiară, organizatorică, legate de resursele umane etc.

În linii generale dificultățile în realizarea proiectului țin de termenul amânat cu o lună pentru demararea cercetărilor de teren deoarece documentările în luna august au un șir de avantaje vizuale la documentările fotografice și video. Oricum, am reușit să compensăm această inconveniență temporală prin realizarea unor imagini documentare în lunile care au urmat, timpul de afară fiind extrem de favorabil pentru efectuarea unor astfel de documentări vizuale de calitate. Nu am întâlnit alte dificultăți de natură financiară și organizatorică, iar redistribuirea cheltuielilor pentru

desfășurarea expedițiilor etnografice a fost discutată și soluționată pe cale amiabilă cu factorii de decizie din cadrul ANCD. În privința componenței echipei de cercetare, accentuam că și-a păstrat structura intactă, așa cum și era stipulată în proiect și contractul semnat cu ANCD. Astfel, în privința resurselor umane, antrenate în implementarea proiectului, s-au păstrat și se păstrează în continuare prevederile contractuale.

11. Recomandări, propuneri. Nu sunt.

Conducătorul de proiect Valentin Arapu

Data: 03 decembrie 2025

LȘ

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2025 în cadrul proiectului**

**Cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul Ialoveni:
între tradiție și modernitate**

1. Monografii (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1. monografii internaționale

1.2. monografii naționale

2. Capitole în monografii naționale/internaționale

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

4.4. în alte reviste naționale

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Între tradiție și inovație: observații și constatări în baza expediției etnografice desfășurate în satul Puhoi, raionul Ialoveni (01-18.10.2025) / Between Tradition and Innovation: Observations and Findings Based on the Ethnographic Expedition Conducted in Puhoi Village, Ialoveni District (October 1–18, 2025).* În:

Simpozionul științific internațional Zilele Antropologiei Danubiene. Universitatea Internațională „Danubius” din Galați. Facultatea de Științe ale Vieții și Dezvoltare Umană. Departamentul de Psihologie și Asistență Socială, 15 noiembrie 2025, *online*, Galați, 2025, p. 10-11. Disponibil:

<file:///C:/Users/user/Downloads/SimpozionulStiintificInternationalZILELEANTROPOLOGIEIDANUBIENE-Volumdeabstracte.pdf> [accesat 2025-17-11].

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Între tradiție și inovație: observații și constatări în baza expediției etnografice desfășurate în satul Puhoi, raionul Ialoveni (01-18.10.2025) / Between Tradition and Innovation: Observations and Findings Based on the Ethnographic Expedition Conducted in Puhoi Village, Ialoveni District (October 1–18, 2025)*. În: *The International Scientific Symposium Danubian Anthropology Days*, Danubius International University of Galați Faculty of Life Sciences and Human Development Department of Psychology and Social Work, November 15, 2025, p. 11.

Disponibil:

<file:///C:/Users/user/Downloads/SimpozionulStiintificInternationalZILELEANTROPOLOGIEIDANUBIENE-Volumdeabstracte.pdf> [accesat 2025-26-11].

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

ARAPU, V., GRĂDINARU, N., IVANOVA, N., OSADCI, R. *Preliminarii conceptuale și metodologice ale proiectului „Cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul Ialoveni: între tradiție și modernitate” (25.80012.0807.59SE)*. În: *Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare*: Conferință științifică internațională. Ediția a XVII-a, dedicată Zilelor Europene ale Patrimoniului. Institutul Patrimoniului Cultural. Chișinău, 25-26 septembrie 2025. Chișinău: S. n., (Notograf Prim), 2025, pp. 159-160. ISBN 978-9975-84-252-5.

Disponibil: <https://ich.md/wp-content/uploads/2025/09/conferinta-PATRIMONIUL-CULTURAL-2025-REDACTAT4.pdf> [accesat 2025-26-11].

Disponibil: <https://conferinte.stiu.md/sites/default/files/evenimente/conferinta-PATRIMONIUL-CULTURAL-2025-REDACTAT4.pdf> [accesat 2025-25-11].

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

Notă: vor fi considerate teze și nu articole materialele care au un volum de până la 0,25 c.a.

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ)

8.2. enciclopedii, dicționare

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

10.1. manuale pentru învățământul preuniversitar (aprobate de ministerul de resort)

10.2. manuale pentru învățământul universitar (aprobate de consiliul științific /senatul instituției)

10.3. alte lucrări științifico-metodice și didactice

11. Recomandări, propuneri.

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025

Cifra proiectului 25.80012.0807.59SE

Denumirea Proiectului Cercetarea patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi, raionul Ialoveni: între tradiție și modernitate

Procesul de cercetare a patrimoniului cultural material și imaterial din localitatea Puhoi (r-nul Ialoveni) este unul complex, fiind bazat în mod prioritar pe metodologia etnologică, fortificată cu abordări din domenii conexe: antrologie culturală, sociologie, istorie orală, istoriografie, memorialistică, imagologie, psihologie comunitară și culturologie. Etapa de cercetare din anul 2025 a fost axată pe colectarea unui volum impresionant de date în baza căruia au fost formulate concluzii de interes major privind cercetarea, valorificarea, conservarea și promovarea patrimoniului cultural material și imaterial din satul Puhoi. A fost documentată o gamă vastă de obiecte de patrimoniu cultural construit: case tradiționale fântâni cu cumpănă și cu „cicîrîc”, beciuri, biserica și troițele. În sat sunt păstrate case tradiționale construite din chirpici.

În colecțiile sătenilor au fost documentate fotografic diverse articole textile, implicit: ștergere tradiționale, piese de acoperământ de cap care au și care nu au formă de ștergar, fețe de masă, covoare, lăicere, păretare și țoluri. Au fost cercetate prin documentare fotografică lăzi tradiționale de zestre, mobilier, unelte și inventar de muncă, vase din ceramică și recipiente pentru producerea și păstrarea vinului.

O parte impresionantă a pieselor etnografice locale sunt păstrate la vinăria Asconi. Vinăria dispune de o bogată și variată colecție de textile tradiționale, parțial expuse și valorificate pe filiera turistică. În cadrul complexului Asconi a fost implementat conceptul satului tradițional, inspirat din varia zone etnografice, parțial și din arhitectura vernaculară a satului Puhoi.

În comunitate este desfășurată o amplă activitate de conservare și promovare a tradițiilor și obiceiurilor prin varia modalități. Ansamblurile etno-folclorice „Mărgăritarele”, „Puhoiienii”, „Moștenitorii”, „Eternitatea” participă activ la evenimentele culturale din țară și de peste hotare, în special în localitățile înfrățite din România. Politicile culturale promovate de primărie au contribuit la o reevaluare a semnificației sărbătorilor, fiind date uitării sărbătorile de sorginte sovietică și revitalizate sărbătorile religioase – Hramul Satului (22 mai), și cele laice – Ziua Satului Puhoi (26 octombrie). Pentru comunitate este benefică inițiativa primăriei Nadejda Carajea de a fonda un muzeu local în incinta Casei de Cultură, primele exponate fiind deja expuse în spațiile expoziționale.

Cercetătorii echipei de implementare și executare a proiectului au participat la 11 foruri științifice internaționale, naționale cu participare internațională și naționale, desfășurate în Republica Moldova și România. Au fost puse în circuitul științific materiale inedite, rezultate în urma cercetărilor de teren efectuate în cadrul a trei expediții etnografice, organizate în lunile octombrie, noiembrie și decembrie. Au fost publicate trei rezumate ale comunicărilor prezentate la foruri științifice internaționale în Republica Moldova și România. Toate activitățile desfășurate și rezultatele preliminare ale cercetărilor de teren au fost mediatizate pe pagina web a Institutului Patrimoniului Cultural și pe rețelele de socializare.

Abstract

The process of researching the material and immaterial cultural heritage of the village of Puhoi (Ialoveni district) is complex, primarily based on ethnological methodology, reinforced by approaches from related fields: cultural anthropology, sociology, oral history, historiography, memoir literature, imagology, community psychology, and culturology. The research phase of 2025 focused on collecting an impressive volume of data, based on which significant conclusions were drawn regarding the research, valorization, conservation, and promotion of the material and immaterial cultural heritage of the village of Puhoi. A wide range of constructed cultural heritage objects was documented, including traditional houses, wells with a *cumpană* and *cicîrîc*, cellars, the church, and roadside crucifixes. The village retains traditional houses built from adobe.

Photographic documentation of various textile items from the villagers' collections has been conducted, including: traditional towels, head coverings that do and do not have the form of a towel, tablecloths, carpets, wall rugs, and runners. Traditional dowry chests, furniture, tools and work inventory, ceramic vessels, and containers for producing and storing wine were also researched through photographic documentation.

In the villagers' collections, various textile items have been documented photographically, including traditional towels, head coverings that may or may not resemble towels, tablecloths, carpets, wall hangings, and blankets. Traditional dowry chests, furniture, tools, and work inventory, as well as ceramic vessels and containers for producing and storing wine, have also been researched through photographic documentation.

A significant portion of the local ethnographic pieces is preserved at the Asconi winery. The winery boasts a rich and varied collection of traditional textiles, partially displayed and utilized for tourism purposes. The Asconi complex has implemented the concept of a traditional village, inspired by various ethnographic regions and partially by the vernacular architecture of the village of Puhoi.

The community is engaged in extensive activities to conserve and promote traditions and customs through various means. The ethno-folklore ensembles "Mărgăritarele", "Puhoienii," "Moștenitorii," and "Eternitatea" actively participate in cultural events both domestically and abroad, especially in sister towns in Romania. The cultural policies promoted by the local government have contributed to a reevaluation of the significance of holidays, with Soviet-origin celebrations fading into obscurity while religious celebrations-such as the Village Feast (May 22)-and secular ones-like the Day of Puhoi (October 26)-have been revitalized. The initiative of mayor Nadejda Carajea to establish a local museum within the Cultural House is beneficial for the community, with the first exhibits already displayed in the exhibition spaces.

The researchers of the project implementation team participated in 11 international scientific forums, as well as national forums with international participation, held in the Republic of Moldova and Romania. Unique materials resulting from the field research conducted during three ethnographic expeditions in October, November, and December have been added to the scientific circuit. Three abstracts of the presentations made at international scientific forums in the Republic of Moldova and Romania have been published. All conducted activities and preliminary results of the field research have been publicized on the website of the Institute of Cultural Heritage and on social media networks.

Conducătorul de proiect Valentin Arapu

Data:

LS

**Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2025**

Cifrul proiectului: 25.80012.0807.59SE

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Deplasări de serviciu în interiorul țării	222710	6600,00	102400,00	109000,00
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	102400,00	102400,00	
Servicii medicale	222810			
Servicii editare	222910			
Servicii de cercetări științifice	222930	142899,75		142899,75
Servicii neatribuite altor aliniate	222999	12706,50		12706,50
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900			
Procurarea mașinilor și utilajelor	314110	16078,00		16078,00
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	316110			
Procurarea activelor nemateriale	317110			
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110	16724,75		16724,75
Total		297409,00		297409,00

Conducătorul organizației Ion Ursu

Contabil șef Țiței Valentina

Conducătorul de proiect Valentin Arapu

Data: 03 decembrie 2025

LȘ

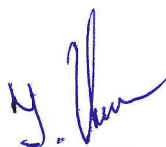

Componența echipei conform contractului de finanțare 2025

Cifrul proiectului 25.80012.0807.59SE

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2025						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Arapu Valentin	1972	Dr.	0,5	01.08.2025	31.12.2025
2.	Grădinaru Natalia	1979	Dr.	0,5	01.08.2025	31.12.2025
3.	Ivanova Nina	1980	Dr.	0,5	01.08.2025	31.12.2025
4.	Osadci Raisa	1958	-	0,5	01.08.2025	31.12.2025
5.	Busuioc Tatiana	1974	Contabil	0,25	01.08.2025	31.12.2025

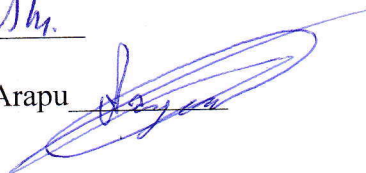
Conducătorul organizației Ion Ursu

Contabil șef Valentina Țiței

Conducătorul de proiect Valentin Arapu

Data: 03 decembrie 2025

LȘ

